

Література:

1. Воловик В.М. Етнокультурні ландшафти: регіональні структури і природокористування / В.М. Воловик. – Вінниця: ТОВ «Вінницька міська друкарня», 2013. – 464 с.
2. Денисик Г.І. Культурний ландшафт: загальні ознаки / Г.І. Денисик // Культурний ландшафт: теорія і практика. – Вінниця, ПП «ТД «Едельвейс і К», 2010. – С. 3-4.
3. Офіційний сайт парку «Зелені хутори Таврії» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://hutora.com.ua/>
4. Савранчук Л.А. Тематичні парки як різновиди антропогенних розважальних комплексів / Л.А. Савранчук // Культурний ландшафт: теорія і практика. – Вінниця: ПП ТД «Едельвейс», 2010. – С. 157-161.

О.М. Лейберюк, А.С. Кушнір
Інститут географії НАН України,
lejberyk.ua@gmail.com

**СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ НАПОВНЕННЯ
БАЗИ ДАНИХ ПАЛЕОГРУНТОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ГОЛОЦЕНУ
В МЕЖАХ РІВНИННОЇ ЧАСТИНИ УКРАЇНИ**

Голоцен – останній теплий етап розвитку природи. Відклади цього часового відрізка (~10 тис. рр. – до сучасності) в межах України представлені переважно ґрунтами. Ґрунти в свою чергу є «дзеркалом» та «пам'яттю» ландшафту. Вивчення різночасових голоценових ґрунтів допоможе відтворити дрібну ритміку розвитку природи в минулому, та спираючись на принцип актуалізму, дозволить спрогнозувати подальший розвиток природних умов в майбутньому.

На сьогоднішній день досить активно проводиться вивчення розвитку голоценової природи та окремих її компонентів. Саме палеоґрунтознавчим дослідженням голоцену присвячені праці М. Ф. Веклича, Ж. М. Матвіїшиної, Н. П. Герамименко, Ю. М. Дмитрука, С. П. Кармазиненка, О. Г. Пархоменка, С. П. Дорошкевича, О. В. Мацібори, А. С. Кушніра та ін. Результатами цих досліджень стали реконструкції ґрунтового покриву окремих часових інтервалів голоцену в межах ключових ділянок території України. Вони знайшли своє відображення в дисертаційних роботах та монографіях, а також численних публікаціях. Між цим на сьогодні відсутня окрема монографія чи робота яка б пов'язала всі отриманні результати дослідження. Таким чином, в цьому руслі постає питання про систематизацію та узагальнення цих даних у єдину інформаційну базу на основі ГІС-технологій.

Практика систематизації подібних досліджень вже проведена закордоном. Перш за все, це створення атласів-монографій. Прикладами таких праць можуть бути: «Палеоклиматы и палеоландшафты внетропического пространства северного полушария. Поздний плейстоцен – голоцен» (А.А. Величко и др., Москва, 2009), «Web-based Holocene Climate Atlas (HOCLAT)» (Heinz Wanner and all, Bern, 2010) та ін.

В українській палеогеографічній науці питання про створення бази даних піднімалося в публікаціях Дорошкевича С. П. [1], початки практичного впровадження знайшли своє відображення в публікації Мацібори О. В. [2] та ін. Його розробка базується на основі відкритих технологій та засобах веб-розробки (HTML5, CSS3, JavaScript) та характеризується, як приклад веб-орієнтованої геоінформаційної системи.

Авторами пропонується створення бази палеоґрунтознавчих досліджень голоцену в межах рівнинної частини України з використанням відкритого програмного забезпечення (Open source), із подальшою можливістю вільного доступу до неї та наповненням її новою інформацією іншими вченими, що досліджують розвиток голоценової природи території України.¹

Розробка та наповнення такої бази даних потребує також установалення своєрідних підходів та способів до групування й подання інформації. Сама ж робота БД має здійснюватися виходячи із єдиних критеріїв, що з огляду на різночасовість відкладів, що вивчалися, специфіку та методика досліджень, територіальні особливості для деяких досліджень потребуватиме приведення їх до єдиного стандарту.

Характеристика об'єктів дослідження у такій БД, на нашу думку, повинна мати наступні атрибутивні дані. Перш за все це просторова прив'язка досліджуваних об'єктів та надання їм відповідних просторових характеристик. Встановлення географічного положення місця розрізу має на меті визначення точної локалізації проведення дослідження, через географічні координати, оцінки розташування об'єкту на місцевості (визначення морфологічних, гіпсометричних та ін. характеристик), прив'язки його до сучасного адміністративно-територіального та фізико-географічного районування. Наступним інформаційним блоком вбачається безпосередньо представлення характеристики розрізу та його ґрунтових горизонтів. Серед інших характеристик в такій БД слід представити опис методів та підходів, які використовувалися під час вивчення. Необхідним є також вказання проведених аналізів, які були виконані під час лабораторних досліджень зразків ґрунту з розрізу. Представлення додаткових матеріалів про об'єкти дослідження у БД здійснюється через посилання на публікації, фотоматеріали та інформація про дослідника (-ків), які працювали на тому чи іншому розрізі.

Розбудова такої бази даних палеоґрунтознавчих досліджень голоценових відкладів рівнинної території України сприятиме упорядкуванню результатів, їх каталогізації, спрощенню пошуку та роботи із наявними публікаціями та монографіями. Просторовий елемент БД насамперед дозволить побудувати інтерактивну веб-карту таких досліджень із переліком вище наведених показників, що може використовуватись для пошук робіт з досліджень розвитку природи в голоцені території України. В подальшому розширення таких даних може бути використано для побудови палеогеографічних карт та атласів.

¹ Створення та наповнення бази даних проводиться в рамках роботи над грантом Президента України для підтримки молодих вчених у 2019 році

Література:

1. Дорошкевич С.П. Палеогеографічні та палеопедологічні бази даних і можливості їх використання вчителем географії / Дорошкевич С.П. // Інформаційний банк і бази даних у підготовці майбутнього вчителя географії: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2013. – С. 8-18.
2. Мацібора О.В. Веб-орієнтовані геоінформаційні системи та їх використання для обробки палеогеографічних даних / Олександр Васильович Мацібора // Український географічний журнал. – 2019. – № 1. – С. 51-58. Режим доступу до ресурсу: <https://doi.org/10.15407/ugz2019.01.051>

С.А. Лісовський

*Інститут географії НАН України,
salisovsky@gmail.com*

Є.О. Маруняк

*Інститут географії НАН України,
emgeooffice@gmail.com*

ПРОЦЕС ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ – СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОСТУ

Процес децентралізації, що відбувається в Україні, сприймається неоднозначно і отримує досить контраверсійні оцінки. З одного боку його відносять до небагатьох позитивних здобутків української влади останніх років, з іншого – вказують на численні проблеми в площині практичної реалізації.

Як зазначено в Середньостроковому плані пріоритетних дій Уряду до 2020 року децентралізація, яка має завершитися до закінчення терміну дії плану, сприятиме створенню сучасної системи місцевого самоврядування та територіальної організації влади з урахуванням українських особливостей і традицій на основі європейських цінностей розвитку місцевої демократії, зокрема Хартії місцевого самоврядування. Основною метою проведення цієї реформи є забезпечення надання населенню високоякісних та доступних публічних послуг незалежно від місця проживання, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території.

Децентралізація повинна вирішити проблему низького рівня організації влади на місцевому рівні, малоефективного управління суспільним розвитком на регіональному рівні. Ця проблема має вирішитися за рахунок сприяння утворенню спроможних територіальних громад та підтримка їх розвитку, передача максимальної кількості повноважень місцевим органам влади та надання таким органам можливості для практичної реалізації делегованих їм повноважень [2].

Станом на початок 2019 р. в Україні було утворено 851 ОТГ¹. Основні дані, що характеризують чисельність населення та розміри ОТГ, вміщені в Таблиці 1.

¹ За даними Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства.